

Beantwoording vragen info AB vergadering

Van: Dagelijks Bestuur

d.d.: 25 augustus 2020

Onderwerp: beantwoording vragen gesteld tijdens technisch vragenuurtje KRW en overig schriftelijk gestelde vragen

Vraag 1

In hoeverre lopen wij vooruit op de doelen die Europa heeft gesteld, is dit realistisch?

Antwoord 1

De doelen zijn realistisch. De KRW vraagt op maat gemaakte doelen te formuleren voor de waterlichamen.

Daarvoor zijn de landelijke opgestelde maatlatten uitgangspunt, maar er wordt ook gekeken naar wat maximaal haalbaar is voor het desbetreffende waterlichaam. We stellen geen onmogelijke doelen voor een waterlichaam.

Vraag 2

Er worden nog gewasbeschermingsmiddelen gevonden die nu verboden zijn; zit dit in de bodem en wordt nu gevonden door uitspoeling?

Antwoord 2

Sommige stoffen zijn inmiddels verboden (bijvoorbeeld Linuron in 2017), maar we kijken naar de periode vanaf 2013. Mogelijk te verklaren door na-ijl effect of bijvoorbeeld door het opmaken van voorraden. De trend is wel dat de concentratie afneemt. De verwachting is dat de normoverschrijding volgend jaar niet meer voorkomt en de concentraties steeds kleiner worden.

Vraag 3

De metalen die niet voldoen in een aantal waterlichamen, is daar een algemeen specifiek oorzaak van te benoemen?

Antwoord 3

Ligt aan het metaal. Een aantal metalen komen in veel waterlichamen voor, bijvoorbeeld Uranium of Boor. Een bron van Uranium en Boor is mogelijk de invloed van zeewater, een natuurlijke bron. Hierdoor kan het zijn dat er in ons beheergebied regionaal verhoogde achtergrondwaarden een rol spelen. Dit willen we de komende tijd gaan uitzoeken. We hebben nog maar een korte meetreeks van deze metalen en een langere nodig voor conclusies.

Voor Kobalt en Seleen zou (kunst)mest één van de bronnen kunnen zijn.

Voor Zink (Kanalen-DG Hellend gestuwd) zijn langere meetreeksen beschikbaar en zijn er vermoedens van mogelijke oorzaak; dit gaat nog verder bekeken worden.

Er is voor meerdere specifiek verontreinigende stoffen nader onderzoek nodig. V.w.b. Ammonium wordt dit landelijk opgepakt. Hierbij wordt van de waterschappen gevraagd meetgegevens en onderzoeksresultaten te verstrekken. V.w.b. een aantal metalen pakken wij dit samen met H&A (en wellicht WF) op, aangezien we hier in het noorden allemaal in zekere mate last kunnen hebben van die mariene invloeden.

Vraag 4

Gewasbeschermingsmiddelen worden steeds minder aangetroffen in het oppervlaktewater. Is dit ook bij het grondwater?

Antwoord

Wij meten alleen in het oppervlaktewater, de provincie meet het grondwater. Zij zijn verantwoordelijk voor het grondwater.

Vraag 5

Klopt het dat wij de aanpassing van onze doelen op de doelen op landelijk niveau hebben vastgehouden ?

Bij de beekdalen zijn de normen strenger en in andere waterlichamen (zoals bijv. Maren-Fivelingo) wat soepeler; dat sluit dus aan op landelijke keuzes

Antwoord

Dit is inderdaad correct; april 2018 is het voorstel voor de aanpassing naar de landelijke normen voor nutriënten in het AB behandeld. Er is aangegeven dat dit eerst werk-normen zijn (we toetsen er nu al wel aan) en ingaande 3^e planperiode nemen we die normen over. Dit is ook conform wensen van het Rijk.

Als het goed is hebben we nu overal in Nederland dezelfde normen voor nutriënten.

Vraag 6

Provincie is verantwoordelijk voor de doelen en het waterschap is verantwoordelijk voor de maatregelen. Hoe is de samenwerking met de provincie met betrekking tot de doelen ?

Antwoord

Er is op bestuurlijk en ambtelijk niveau regelmatig contact. We zitten op dezelfde lijn.

Er is mogelijk ruimte voor langere doorlooptijd om het GEP bijvoorbeeld pas in 2030 i.p.v 2027 te halen, als de maatregelen maar uitgevoerd zijn op de best mogelijke manier.

Vraag 7

Als alle KRW-maatregelen zijn genomen is dan ook het probleem van blauwalg verleden tijd of zijn er nog meer oorzaken die tot blauwalg kunnen leiden ?

Antwoord

Het is *niet* zo dat als we alle KRW-maatregelen hebben uitgevoerd, dat we dan zijn verlost van alle blauwalg problemen in de zwemwateren.

We doen momenteel veel onderzoek naar dit probleem (bijv. Kardingerplas samen met gemeente Groningen), maar elke plek is weer anders. Je moet per locatie de oorzaak vinden van het probleem

Vraag 8

Het chloride gehalte in het Lauwersmeer. Waarom is het chloridegehalte hier een probleem (het is aan de lage kant m.b.t. de norm) terwijl het dicht bij zee ligt. Waarom krijgen we dit niet op het gewenste niveau ?

Antwoord

Het oorspronkelijke doel voor chloride was te hoog gesteld; dat is nu technisch aangepast, zodat het wat beter past bij het systeem (aangepast van 1000-5000 naar 750-3000 mg/l). De beoordeling wordt al stukken beter, maar in het algemeen stroomt het water in het Lauwersmeer toch richting de zee en er komt relatief weinig zout naar binnen toe op dit moment. Met de maatregelen die we voorstellen denken we dat we nog beter in de buurt komen. Er is ook nog verschil in de plek waar gemeten wordt in het Lauwersmeer (noordkant zouter dan zuidkant). Vanuit ons buurwaterschap wordt ook zoetwater afgevoerd naar zee via het Lauwersmeer.

Aanvulling van Henk Hut: : er blijft ook zout liggen in diepe geulen en zit dan niet in de bovenste waterlaag

Vraag 9

Op pagina 20 (van de Notitie Kaderrichtlijn Water) staat een bedrag van 25.3 miljoen. Klopt het dat dit bedrag nog in het meerjarenprogramma moet worden opgenomen ?

Daarnaast zitten er verschillen in de bijdragen van NZV in verschillende tabellen in de factsheets (bijlage 3 van de Notitie Kaderrichtlijn Water).

Verder staat er in bijlage 2 behorend bij agendapunt 6 van de agenda (26 augustus) bij het overzicht kosten Noorderzijvest een bedrag van 30 - bijna 31 miljoen.

Hoe moeten we dat zien in verhouding tot het bedrag van 25,3 miljoen ?

In bijlage 2 (behorend bij agendapunt 6 van de agenda 26 augustus; Afstemmingsnota Rijn Noord) staat frequent "n.n.t.b." (nog nader te bepalen). Dit staat niet in bijlage 1 (Notitie Kaderrichtlijn Water Noorderzijvest 2022-2027; hoe komt dit verschil tussen deze 2 overzichten?

Antwoord

Klopt, dat de bedragen nog niet in het meerjarenprogramma staan; vanaf 2022-2023 komen er kredietverzoeken om de dan verder uitgewerkte maatregelen uit te voeren.

Niet-correcte kostenoverzichten bij de waterlichamen in bijlage 3 (Informatie per waterlichaam) van de Notitie Kaderrichtlijn Water zijn aangepast (zie ook vraag 10). Alle aanpassingen zijn groen gemarkeerd.

De Afstemmingsnota Rijn-Noord is nog een eerste concept, dat ter informatie is toegestuurd. De partijen (provinciale besturen van Fryslân, Groningen en Drenthe en de besturen van Wetterskip Fryslân, Waterschap Noorderzijvest, Waterschap Hunze en Aa's en Rijkswaterstaat Noord-Nederland) zijn nog in overleg over de onderlinge verdeling van de kosten voor sommige typen maatregelen, vandaar het frequente gebruik van 'n.n.t.b.'. De hogere bedragen in de Afstemmingsnota zijn een gevolg van het meenemen van de maatregelen waarvoor in de begroting van Noorderzijvest al budget is gereserveerd (de post 'reeds gedekt' in Bijlage 3 van de Notitie KRW), zoals het kwaliteitsbaggeren.

Vraag 10

Kan er meer duidelijkheid worden gegeven over de kosten die worden genoemd in de tabellen bij de factsheets. De tabellen zijn nu nog onduidelijk.
Voorbeeld Hiltje: p 43 totale kosten inrichtingsmaatregelen €17.645 en extra kosten NZV € 447.000; deze laatste extra kosten maken dan geen deel uit van de totale kosten voor Hoendiep-Aduarderdiep?

Antwoord

In de inleidende pagina's van Bijlage 3 van de Notitie KRW is nu een (groen gemarkeerde) toelichting op de tabellen opgenomen. Alle tabellen zijn aangepast en alle aanpassingen groen gemarkeerd (zie vraag 9).

Vraag 11

Wat betekent bijvoorbeeld 1 stuk (en voorgenomen maatregelen bijlage 1) als het gaat om DAW-maatregelen ?

Hfst 5 figuur 3; bijv. DAW verminderen perceelsemissie 4 stuks;

DAW verminderen erfemissie 2 stuks

Bijlage 1 emissiereductie maatregelen: verminderen nutriënten (perceelsemissie) 7 WL x 1 stuks

Verminderen emissie gbm (erfemissie) 2 WL x 1 stuks

Antwoord

De structuur van het Waterkwaliteitsportaal dwingt ons om de omvang van sommige typen maatregelen in stuks uit te drukken. In hoofdstuk 5 gaat het om lopende DAW-maatregelen. Hierbij staan de 4 stuks maatregelen ter vermindering van perceelsemissie voor de lopende vier bodemprojecten (zoals Spaarbodem en Weide & Water) in Groningen en Drenthe. De 2 stuks maatregelen ter vermindering van erfemissie betreffen de erfemissieprojecten gericht op akkerbouwers en melkveehouders. De in totaal 6 stuks maatregelen worden wel over ons hele gebied (alle waterlichamen) uitgerold.

De aanvullende maatregelen die we voorzien voor de volgende planperiode zijn beschreven als 2 stuks, één maatregel ter vermindering van de emissie van nutriënten (noodzakelijk in 7 waterlichamen) en één ter vermindering van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen (noodzakelijk in 2 waterlichamen). Deze twee maatregeltypen kunnen op meerdere manieren en in verschillende projecten worden opgepakt.

Vraag 12

Wat is algemene effect van IBA's? Wat houdt de maatregel in (p 26) ? Is het zuiveringsrendement van de IBA's nog nooit getoetst (in de praktijk)?

Antwoord

IBA's kunnen doorlopend effect hebben, maar het effect is wel relatief klein. We richten ons in eerste instantie dus ook op waterlichamen waar grotere aantallen IBA's (> 100 [144 tot 992]) aanwezig zijn.

De levensduur is volgens deskundigen 15-20 jaar; de eerst aangelegde IBA's lopen nu op hun eind. De maatregel bestaat uit 2 onderdelen. Publiekscampagne (wijzen op onderhoud van de IBA's; geen gebruik bacteriedodende middelen). Daarnaast onderzoek wat onderhoud oplevert (steekproef IBA's via NZV in onderhoud vs eigen onderhoud bewoners).

Vraag 13

Zijn er nog ongezuiverde lozingen (maatregelen 2^e planperiode pag 24 aanpak puntmissies: saneren 1 ongezuiverde lozing en 1 riooloverstort.). Welke?

Antwoord

Het gaat hier om:

- 1) ongezuiverde lozingen vanuit woonboten in het waterlichaam Reitdiep-Kommerzijl; "Ongezuiverde lozingen die zwemlocatie negatief beïnvloeden t.a.v. bacteriën".
2. Verminderen effect riooloverstort/rioolgemaal Rodervaart. Dit betreft effecten op het waterlichaam Leekstermeer.

Vraag 14

Wat is afwenteling en leidt dit tot hogere kosten ?

Antwoord

In de Nota van Toelichting bij het Bkmw 2009 is aangegeven dat afwenteling van problemen op andere waterlichamen moet worden voorkomen. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk dat doelen voor stoffen benedenstrooms niet gehaald worden door het faseren of uitblijven van maatregelen bovenstrooms. Doelen voor trekvissen kunnen bovenstrooms niet gehaald worden als de migratieknelpunten benedenstrooms niet worden opgelost. Afwenteling kan plaatsvinden op verschillende niveau's: tussen landen, tussen waterschappen en tussen KRW-waterlichamen. Binnen ons beheergebied proberen we tussen waterlichamen al zoveel mogelijk afwenteling te voorkomen. Met de aanvoer van IJsselmeerwater bestaat de kans op afwenteling naar ons toe. Zelf moeten we voorkomen dat we afwentelen op Waddenzee en Eems-Dollard, met name stikstof geeft meer problemen in het mariene milieu dan in zoetwater. Er worden geen significant hogere kosten voorzien.

Vraag 15

Damsterdiep Nieuwediep. Waarom wordt vuilwatertanks van pleziervaart alleen genoemd in dit waterlichaam ?

Antwoord

In principe is publieksvoorlichting (over het leegmaken van vuilwatertanks in de desbetreffende voorziening) als maatregel voor het hele waterschap van toepassing. Verder gaan we bekijken of voorzieningen goed bereikbaar zijn of dat er nog meerdere voorzieningen gewenst zijn.

Uit de watersysteemanalyse bleek dat juist bij dit waterlichaam de relatieve bijdrage van deze maatregel het meest noodzakelijk/effectief zou zijn.

Vraag 16

Lauwersmeer. Een maatregel is natuurlijk peilbeheer. Wat is het verschil met de rietproef ?

Antwoord

Het doel van de rietproef is om te kijken of - door te spelen met waterstanden in de periode februari tot april - het riet gestimuleerd kan worden en om andere rietsoorten te krijgen.

In bijlage 3 van de Notitie Kaderrichtlijn Water Noorderzijlvest 2022-2027 staat bij de toelichting dat het gaat om "onderzoek naar de mogelijkheden voor natuurlijker peilbeheer". Wat zijn de mogelijkheden om nog meer te doen.

Verder staat bij “herstellen open verbinding Lauwersmeer/Waddenzee” dat dit ook “natuurlijke situatie meer benaderen” is.

Het is dus niet zo dat de maatregel “natuurlijk peilbeheer” is, maar we gaan op zoek naar mogelijkheden voor kleine aanpassingen om de situatie natuurlijker te maken.

Vraag 17

Voor het aardbevingsgebied is in het kader van Nationaal Programma Groningen is er een substantieel bedrag beschikbaar; is er een koppeling mogelijk met de KRW waar het gaat om leefbaarheid en zou er een beroep op gedaan kunnen worden?

Er zijn ook maatregelen, die aansluiten bij het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Hoe is het waterschap daarbij betrokken als het gaat om pakketten die ondernemers kunnen afsluiten, waarmee KRW-doelen mogelijk sneller kunnen worden gerealiseerd ?

Antwoord

We kijken goed naar de mogelijkheden om maatregelen voor de KRW te kunnen financieren met externe middelen. We gaan aan de gang met de programmering/uitvoeringsprogramma en met de kosten nauwkeuriger in beeld brengen. Daarbij zullen we steeds ook goed naar externe financieringsmogelijkheden kijken; we beseffen dat dit kansen zijn, maar geen garanties.

Vraag 18

P 42 van Starckenborghkanaal -Hoendiep-Aduarderdiep: Vermindering belasting vanuit nieuwe rwzi Westerkwartier. Zijn die verminderde invloeden ook al meegenomen in dit geheel?

Antwoord

Het saneren van Gaarkeuken-Zuidhorn en Marum in totaliteit; er is bekeken wat de impact is van de nieuwe lozing (die in totaliteit veel groter in omvang is) op het van Starckenborghkanaal; dit valt uiteindelijk mee, want het ontvangend oppervlaktewater is ook erg groot. Er zijn meerdere toetsen doorlopen; dit moet geen probleem opleveren om de doelen te halen. Voor de waterlichamen waarin de rwzi gesaneerd wordt, betekent dit een aanzienlijke vermindering van de belasting met nutriënten en dus een positief effect.

Vraag 19

In het waterlichaam Reitdiep-Kommerzijk zijn bepaalde parameters (fytoplankton en doorzicht) niet van toepassing; is dit gerelateerd aan een bepaald watertype

Antwoord

Dit heeft inderdaad te maken met het type waterlichaam; een R-type. In dit type heb je te maken met snelstromend water; de verblijftijd is kort. Voor dit type waterlichaam is bijvoorbeeld fytoplankton niet relevant, omdat het niet tot ontwikkeling komt in dit type wateren. Dit geldt ook voor andere R-type waterlichamen in ons beheergebied.

Vraag 20

Waarom zijn de normen niet aangepast voor het Paterswoldsemeer (p 29) Bij andere waterlichamen is dit wel aangepast. Waarom staan bij Pwmeer de normen nog steeds op het oude

niveau, terwijl bij andere waterlichamen blijkbaar wel geconstateerd is dat de normen niet haalbaar waren.

Antwoord

Naast het Paterswoldsemeer zijn ook bij Hoendiep-Aduarderdiep en Noordoostelijke kustpolders de (biologische) doelen niet aangepast; en de fysisch-chemische doelen zijn ook gelijk gebleven bij het Leekstermeer en Matslootgebied.

In principe worden er (nog) geen doelen aangepast; er is nu alleen sprake van een aanpassing op landelijke normen voor nutriënten en daar waar nu al duidelijk is dat anders de doelen echt niet gehaald worden (zie ook paragraaf 2.4 van de notitie Kaderrichtlijn Water)

Voor het Paterswoldsemeer zitten we nog midden in het proces. Er wordt nu vooral gekeken naar alternatieven voor de moeraszones. Mocht uit dit proces blijken dat de doelen daadwerkelijk maatschappelijk niet haalbaar zijn, dan kunnen ze technisch worden aangepast; anders doen we het niet (conform landelijke lijn)

Vraag 21

P61 Waarom is temperatuur een probleem voor de Bovenlopen Eelder-en Peizerdiep ?

Antwoord

Het heeft te maken met ontbreken van bodem en dus schaduw op de beken van het waterlichaam en de inlaat van het (enigszins opgewarmd) water. De beek wordt niet volledig door (koel) grondwater gevoed (grondwater heeft lagere temperatuur). Als je water langer kan gaan vasthouden, dan ga je dat ook terugzien in de temperatuur.

Vraag 22

Waarom zijn er vispassages voor Kanalen Hellend gestuwd, opgenomen voor dit waterlichaam, terwijl juist vis goed scoort?

Antwoord

Dit is vooral gedaan vanwege robuustheid. Het vissendoel is weliswaar behaald maar niet ruim. Door natuurlijke variatie of een calamiteit kan de toestand weer onder het doel komen. Door de aanleg van vispassages kunnen vissen zich makkelijker over het waterlichaam verspreiden en zo beter het aanwezige leefgebied benutten. Daardoor zullen fluctuaties in de visstand minder sterk zijn. Daarnaast kunnen waterinsecten, en in stroomafwaartse richting ook wel waterplanten, zich beter verspreiden, zij het dat het effect minder sterk is dan bij vissen. Daardoor dragen vispassages enigszins bij aan het doelbereik bij macrofauna en waterplanten.

De noodzaak voor de aanleg van vispassages is bij dit waterlichaam minder groot dan bij waterlichamen waar het vissendoel nog niet bereikt is. En op waterinsecten en waterplanten is het effect beperkt. In de programmering wordt met deze factoren rekening gehouden. Tevens wordt in de planvorming het effect nader bepaald. Als blijkt dat aanleg niet zinvol is, dan vormt dat een argument om de maatregel te laten vervallen.

Naar aanleiding van deze vraag was er de opmerking dat er in de factsheet van dit waterlichaam bij vis een verschil zit tussen de huidige toestand in de doelbereikgrafiek en de huidige toestand in de tabel erboven. Dat is ook het geval bij fytoplankton. En bij enkele andere waterlichamen zijn er ook verschillen. Deze verschillen komen doordat de doelbereikgrafiek gebaseerd is op de toestand in 2017 en in de tabel erboven de toestand in 2019 is weergegeven. Dit is een gevolg van het doorlopen proces. De verschillen zijn echter klein, waardoor het geen gevolgen heeft voor de voorgestelde maatregelenpakketten.

Vraag 23

Leekstermeer: Uitzetverbod graskarpers; is dat alleen hier dat je dat moet handhaven of merk je er alleen hier meer van ?

Antwoord

Het is bekend dat er in het Leekstermeer graskarpers zijn uitgezet, maar het speelt ook nog bij een ander waterlichaam. Vandaar dat we het bij die 2 WL genoemd hebben en verdiend het daar onze specifieke aandacht. Maar ons visbeleid is erop geënt om in het algemeen die graskarpers niet uit te zetten.

Vraag 24

Wat is de invloed van gebiedsvreemd water op het behalen van onze doelen (bijv. bij Eelder- en Peizerdiep komt water vanuit de Noord-Willemskanaal het gebied in)

In het kader van "afwenteling" zou je verwachten dat dat inlaatwater ook van goede kwaliteit is (dus niet zo voedselrijk).

Antwoord

Het water dat ingelaten wordt, is in het algemeen voedselrijker dus dat heeft inderdaad invloed op het systeem (draagt bijv. bij aan de plantengroei). Verschillende maatregelen zijn er ook op gericht om minder afhankelijk te worden van dat inlaatwater; bijv. water vasthouden in de haarvaten. Dat draagt niet alleen bij aan KRW-doelstellingen, maar draagt ook bij aan ander beleid op het vlak van waterkwantiteit.

Afwenteling: dat klopt, maar het is een keuze van ons om dat water in te laten; kan je dan eisen stellen aan de kwaliteit van dat water (bij afwenteling gaat het vaak om water dat van nature afstroomt op een ander waterlichaam)? Het zou wel interessant zijn om dat eens nader te bekijken.

Vraag 25

Gewasbeschermingsmiddelen; het is bekend dat er ook middelen niet vanuit de landbouw komen. Kunnen we ook informatie krijgen over welke middelen dit zijn (werkzame stoffen); is er een verband te leggen met industrieterreinen.

Antwoord

Het klopt, dat er mogelijk ook andere bronnen zouden kunnen zijn. Dit zal echter geen grote bijdrage kunnen leveren, aangezien buiten de landbouw professionele gebruikers geen gewasbeschermingsmiddelen mogen toepassen (de enkele uitzonderingsgevallen -waaronder openbare ruimten en sportvelden- zijn per 1 april 2020 aangescherpt)¹. Om te kijken wat het mogelijke aandeel gewasbeschermingsmiddelen vanuit stedelijk gebied nog is, is een plan opgesteld om de komende tijd ook gewasbeschermingsmiddelen te meten bij de RWZI's.

¹ Besluit en Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden
(<https://wetten.overheid.nl/BWBR0022545/2020-04-01#Hoofdstuk8>)

Sommige stoffen kunnen verdampen en dan via de lucht verspreiden en door atmosferische depositie elders terecht komen (pendimethalin; zie o.a. ook onderzoek aanwezigheid bestrijdingsmiddelen in 4 Natura 2000 gebieden in Drenthe)

(Nagekomen) vragen via de mail

Betaalbaar Water, Bernd de Nijs wo 19 augustus

Vraag 1

“In de oplegnotitie bij agendapunt 6, blz. 3, staat dat het AB de komende jaren via programmering en kredietverlening kan sturen op uitgaven. Betekent dit dat het AB, als het nu met dit voorstel instemt, en bijvoorbeeld een bepaalde maatregel erg duur blijkt uit te vallen, het AB kan besluiten de maatregel niet uit te voeren?”

Antwoord 1

Ja, dat klopt. Maar de kosten alleen mogen vanuit de KRW niet het argument zijn om een maatregel niet uit te voeren; effectiviteit, maatschappelijke en technische haalbaarheid wel.

Vraag 2

“In bijlage 1, de “Notitie Kaderrichtlijn Water Planperiode 2022 - 2027 Waterschap Noorderzijlvest” staat op pagina 6 vermeld: “De Europese Kaderrichtlijn Water 1 is gericht op de bescherming van oppervlakte- en grondwater en heeft als doel dat in 2027 een goede toestand van de waterkwaliteit is bereikt in alle KRW- waterlichamen. ... De provincies zijn verantwoordelijk voor het grondwater... “ Houdt dit in dat Noorderzijlvest in het kader van KRW geen acties op grondwater hoeft te nemen? Welke verantwoordelijkheid heeft het waterschap Noorderzijlvest op de bescherming van het grondwater?”

Antwoord 2

Klopt, wij nemen maatregelen om het oppervlaktewater te laten voldoen aan de doelen die hiervoor gesteld zijn. De provincie doet dit voor het grondwater.

Vraag 3

“In bijlage 1, de “Notitie Kaderrichtlijn Water Planperiode 2022 - 2027 Waterschap Noorderzijlvest”, tabel 4 staan de geschatte kosten van het maatregelenpakket opgenomen. De kosten worden voor Noorderzijlvest op 25,3 miljoen Euro geschat. Klopt het dat in dit bedrag niet de beheer- en onderhoudskosten zijn verdisconteerd? Zo ja, kunt u een schatting maken van de jaarlijkse kosten aan beheer en onderhoud?”

Antwoord 3

De kosten voor beheer en onderhoud zitten er in de meeste gevallen niet bij in. Kosten beheer en onderhoud zouden bij de desbetreffende afdeling opgevraagd kunnen worden. Maar voor een beheermaatregel zoals stroombaanmaaien, zijn de opgevoerde kosten in overleg met Beheer en Onderhoud opgesteld en vertegenwoordigen ze de beheerkosten.

Vraag 4

“Een van de maatregelen voor het Lauwersmeer is het herstellen van de open verbinding met de Waddenzee (blz. 78 van bijlage 1). Dit leidt, nemen wij aan, tot een hoger zoutgehalte van het water. Levert dit geen problemen op voor (aangrenzende) landbouw?”

Antwoord 4

Het ecologisch streefbeeld vanuit de KRW voor het Lauwersmeer vraagt om een meer open verbinding met de Waddenzee dan nu het geval is. Een meer open verbinding zal resulteren in meer indringing van zoutwater. Om ervoor te zorgen dat dit niet leidt tot problemen voor gebruiksfuncties, wordt vroegtijdig het gesprek met het gebied aangegaan. Daaruit moet duidelijk worden in hoeverre een meer open verbinding tussen het Lauwersmeer en Waddenzee maatschappelijk mogelijk is.

Overigens is in Bijlage 3 van de Notitie KRW beschreven dat de doelen voor het zoutgehalte van het Lauwersmeer naar lagere waarden zijn aangepast. De huidige doelen passen niet bij het zwak brakke watertype en lijken niet haalbaar.

Water Natuurlijk Elze Reitsema, do 20 augustus 2020

Vraag 1

Bijlage 1, pagina 27 tabel kennis- en beheermaatregelen

Voor het onderzoek naar natuurlijk peilbeheer worden 7 watersystemen voorgesteld. Is het niet wenselijk om ook het watersysteem Bovenlopen Eelder- en Peizerdiep te onderzoeken? Of anders gesteld: waarom komen deze 7 watersystemen wel in aanmerking voor deze maatregel en de andere 8 niet?

Antwoord

Op basis van de resultaten van de watersysteemanalyses hebben we onderzoek naar een meer natuurlijk peilbeheer alleen voorgesteld voor die waterlichamen waarin deze maatregel van groot belang lijkt om het GEP te kunnen halen. Voor de bovenlopen staan nog enkele andere maatregelen uit de huidige planperiode op het programma waarmee we de hydromorfologie denken te kunnen verbeteren.

Vraag 2

Op het gebied van Efficiëntie watergebruik wordt er vanaf najaar 2019 in WON-verband (Waterketen Onderzoek Noord-Nederland² een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden, zowel kwantitatief als kwalitatief, om effluent van RWZI te hergebruiken in lokale landbouw- en natuurgebieden.

Mogelijkheden voor hergebruik van effluent Garmerwolde voor industrie wordt uitgewerkt in project waarvoor nu Life-subsidie is aangevraagd.

Deltaprogramma Zoetwater: is er in het gebied van Noorderzijlvest ook sprake van een pilot op het gebied van de vermindering van doorspoeling, het vergroten van de efficiëntie van het watergebruik en het verhogen van de watervoorraad in de bodem, in het grondwater en in het oppervlaktewater? Of komt er een dergelijke pilot of onderzoek naar de mogelijkheid daarvan?

Antwoord

² Waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's, Wetterskip Fryslan, Waterbedrijf Groningen en WMD Water.

In het Groningse deel van ons gebied is met het project Spaarwater enkele jaren geleden al een aanzet tot het verhogen van de watervoorraad in de bodem gegeven. In het Dwarsdiepgebied is in het Europese Topsoil-project onderzocht hoe op de flanken van het beekdal de hydrologische omstandigheden kunnen worden verbeterd. En in het Drentse deel van ons gebied loopt het DAW-project 'Duurzaam Agrarisch Waterbeheer Boermarke Zeijen'. Kortom, er lopen al verschillende pilots op dit gebied.

Water Natuurlijk

Vraag 1

NVO's/Hermeanderen:

Er staan weer veel natuurvriendelijke oevers in de planning. Er ligt ook nog een opgave uit de vorige planperiode. De kans bestaat dat we ook in de komende periode niet alle kilometers kunnen realiseren. Hoe verhoudt dit zich tot de KRW-doelen/parameters? Kortom hoe groot zijn de risico's dat we de doelen niet halen wanneer realisatie niet lukt?

Antwoord

De aanleg van NVO's is van wezenlijk belang voor het halen van de doelen. Uit de watersysteemanalyses blijkt dat de beschikbaarheid van goed leefgebied nog een knelpunt vormt in al onze waterlichamen. Met de aanleg van natuurvriendelijke oevers creëren we betere groeiomstandigheden voor water en oeverplanten en meer paaigebied, leefgebied en opgroeigebied voor vis. Door meer waterplanten zal ook de macrofauna meeprofiteren.

We volgen tegenwoordig een andere aanpak, waarbij we actief gemeenten en terreinbeheerders benaderen om informatie te verkrijgen over hun toekomstplannen op het gebied van ruimtelijke ordening en delen mee dat wij daar graag bij willen aansluiten. Dit werkt zo goed dat we het grootste deel van de huidige opgave wel denken te halen. Daarnaast gaan we voor de volgende planperiode ook alternatieve maatregelen uitvoeren, zoals de aanleg van fauna uittreedplaatsen (FUP's) en floating wetlands. Hiermee denken wij het risico dat we de doelen niet halen sterk te gaan verminderen.

Vraag 2

Voor het onderzoek naar natuurlijk peilbeheer worden 7 watersystemen voorgesteld. Is het niet wenselijk om ook het watersysteem Bovenlopen Eelder- en Peizerdiep te onderzoeken? Of anders gesteld: waarom komen deze 7 watersystemen wel in aanmerking voor deze maatregel en de andere 8 niet?

Antwoord

Zie vraag 1 Water natuurlijk. Is eerder aan de orde gekomen.

Vraag 3

Damsterdiep-Aduarderdiep moet Damsterdiep-Nieuwediep zijn

Antwoord

Klopt, passen we aan.

Vraag 4

Aan de laatste zin moet ook fosfor worden toegevoegd? Alleen zuurstofverzadiging wordt benoemd als onvoldoende maar figuur op p. 68 zegt iets anders?

Antwoord

Klopt, passen we aan. Voor het Dwarsdiepgebied scoren zowel totaal fosfor als zuurstofverzadiging onvoldoende.

Vraag 5

In de afstemmingsnota is uit figuren af te lezen dat het doelbereik voor biologie en fosfor Noorderzijlvest op dit moment minder goed scoort dan WS Fryslân en Hunze en Aa's. Lopen wij iets achter met maatregelen? Of ligt de reden of oorzaak voor dit verschil ergens anders?

Antwoord

We liggen op schema met het uitvoeren van de geplande maatregelen. Een belangrijk deel van de geplande inrichtingsmaatregelen staat nog gepland voor de periode 2020-2021. Een drietal maatregelen wordt voor een deel gefaseerd naar SGPB3. Mogelijk dat het ws Fryslân en Hunze en Aa's verder zijn met de uitvoering van maatregelen, waardoor hun scores beter zijn.

Vraag 6

2. In de afstemmingsnota staat dat er in het gebied van Noorderzijlvest specifieke gemeentelijke maatregelen zijn voorzien. Dit is voor de andere waterschappen niet benoemd. Hebben wij een andere aanpak? Of is hier een andere reden voor?

Antwoord

Het gaat hier met name over de riooloverstorten. Wij hebben die als maatregel opgenomen. Het Wetterskip heeft deze maatregelen nog niet opgenomen, maar gaat eerst met de gemeenten overleggen.

Vraag 7

Deltaprogramma Zoetwater: is er in het gebied van Noorderzijlvest ook sprake van een pilot op het gebied van de vermindering van doorspoeling, het vergroten van de efficiëntie van het watergebruik en het verhogen van de watervoorraad in de bodem, in het grondwater en in het oppervlaktewater? Of komt er een dergelijke pilot of onderzoek naar de mogelijkheid daarvan?

Antwoord

Zie hierboven: vraag 2 van Water Natuurlijk Elze Reitsema, do 20 augustus 2020.

Vraag 8

In de afstemmingsnota KRW-Noord lezen wij dat Hunze en Aa's akkerranden stimuleert om uitspoeling van bestrijdingsmiddelen naar oppervlaktewater te reduceren. Doet Noorderzijlvest dit niet? Of doen we dit wel maar wordt hier geen gebruik van gemaakt?

Antwoord 2

Met de landbouwcollectieven zijn we zowel in Drenthe als in Groningen wel akkerranden aan het aanleggen, maar dat valt onder ANLb. Wij voeren de aanleg van akkerranden niet op als KRW-maatregel, maar ze dragen wel bij aan het verbeteren van de waterkwaliteit en zijn ook meegenomen bij de bepaling van het doelbereik.

Vraag 9

Welke groenblauwe diensten worden er nu door derden aan Noorderzijlvest verleent en hoe vaak?

Antwoord

De frequentie is in ieder geval niet hoog. Mogelijk worden af en tot wat NVO's aangelegd in dit kader.

Water Natuurlijk, openstaande vraag Jaarverslag 2019

Vraag 10

Bij KRW-vistandbemonsteringen in het Lauwersmeer en het Reitdiep blijkt dat deze niet voldoen aan het ecologisch streefbeeld.

- Was dit al bekend of is de situatie verslechterd?

- In hoeverre kan het waterschap dit beïnvloeden met het vis vriendelijk bedienen van sluizen tussen de boezem en de Waddenzee?

Antwoord

Dit was al bekend. De beperkte verbinding met de Waddenzee is een van de redenen dat de doelen voor de visstand in het Lauwersmeer maar ook in het Reitdiep nog niet behaald zijn. Het visvriendelijk spui-beheer zoals het waterschap dat vanaf 2018 formeel doet, zorgt voor iets betere verbinding met de Waddenzee maar de sluisdeuren moeten een groot deel van de tijd gesloten blijven. Daarom zijn aanvullende maatregelen nodig.

Water Natuurlijk, openstaande vraag vissterfte Hoornseplas en Paterswoldsemeer

Vraag 11

In de Hoornseplas en het Paterswoldsemeer is veel vissterfte. Als oorzaak worden hoge temperaturen en zuurstofgebrek genoemd.

- Zijn er ook andere oorzaken die bijdragen aan de vissterfte?
- Welke maatregelen zou je kunnen treffen en welke worden nu uitgevoerd?
- Welke permanente maatregelen worden er meegenomen in de KRW maatregelen?

Antwoord

De hoge watertemperaturen en zuurstofgebrek zijn gezien het sterftebeeld en moment van optreden de meest waarschijnlijke oorzaken. Dat was ook eerder het geval. In het algemeen zijn er meer factoren die kunnen leiden tot vissterfte, zoals ziekte, uitputting na de paai, dodelijke verwondingen door gemalen of schroeven, lozingen van giftige stoffen of riooloverstorten. Die zijn in dit geval niet van toepassing of minder waarschijnlijk.

De oplosbaarheid van zuurstof neemt af bij een toenemende watertemperatuur. Afbraak van organisch materiaal/slib vraagt om zuurstof. Op die manier kan een (lokaal aanwezige) dikke, organische sliblaag, zeker op plekken met weinig doorstroming, een zuurstoftekort en daarmee vissterfte in warme perioden in de hand werken. Dit effect kan versterkt worden als de sliblaag in korte tijd intensief wordt opgewerveld.

Baggeren, reductie van de nutriëntenvracht, het beperken van bladval en het verbeteren van de doorstroming in stromingsluwe delen zijn dan ook maatregelen die in het Paterswoldsemeer vissterfte kunnen beperken. Aan de reductie van de nutriëntenvracht wordt met de aanpak gemaal Hoornse Dijk en de aanleg van een ijzerzandbassin gewerkt. Verdere nutriëntenreductie, baggeren en beperken bladval worden in ogenschouw genomen in het nog lopende KRW-proces voor het Paterswoldsemeer.